

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936
KARAR NO : 2024/2393

İSTİNAF BAŞVURUSUNDA

BULUNAN (DAVACI) : TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKEÇİOĞLU DÖNMEZ
(E- Tebligat adresi)

KARŞI TARAF (DAVALI) : TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
VEKİLİ : HUK. MÜŞ. [REDACTED]
[REDACTED]

İSTEMİN ÖZETİ : Bartın ili, Amasra ilçesi, Gömü Köyü sınırları içerisinde yer alan toplam 25,01 hektar tarım arazisinin, üzerinde Amasra termik santral üretim ve yardımcı tesisler yapılmak üzere 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca tarım dışına çıkarılmasına ilişkin, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 28/12/2017 tarih ve02-E.3344454 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada; davanın **reddine** ilişkin olarak Zonguldak İdare Mahkemesince verilen 12/02/2019 tarih ve E:2018/46, K:2019/137 sayılı kararın; hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek kaldırılması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ :Mahkeme kararında hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek, istinaf başvurusunun reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesince; davanın **reddine** ilişkin olarak Zonguldak İdare Mahkemesince verilen 12/02/2019 tarih ve E:2018/46, K:2019/137 sayılı karara karşı yapılan **istinaf başvurusunun reddine** ilişkin Dairemizin 19/02/2020 tarih ve E:2019/1153, K:2020/303 sayılı kararının, Danıştay Onuncu Dairesi'nin 06/05/2024 tarih ve E:2020/3958, K:2024/1791 sayılı kararı ile **bozularak** dosyanın Dairemize gönderilmesi üzerine, anılan **bozma kararına** 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun **değişik 50/2. maddesi** uyarınca **uyulmasına** karar verildikten sonra, aynı Kanun'un değişik 45. maddesi uyarınca dava dosyası yeniden incelenerek gereği görüldü:

İDARE MAHKEMESİNCE;

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 12/10/2006 tarih ve 944-7 sayılı kararı ile, Hema Elektrik Üretim A.Ş.'ye Bartın İli, Amasra İlçeinde kurulacak olan Amasra Termik Santrali üretim tesisi kurulmak üzere verilen Eü/944-7/732 numaralı üretim lisansı kapsamında dava konusu tarım dışı kullanım iznine konu taşınmazların kamulaştırılmasına yönelik kamu yararı kararı alındığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 06/06/2017 tarih ve E.28120 sayılı yazısı ile Bartın Valiliği İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden görüş istenildiği, yazılan yazı gereğince Bartın Valiliği İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından söz konusu taşınmazlar hakkında kamulaştırmaya yönelik kamu yararı kararı alınan alana yönelik etüt raporu hazırlanması için iki mühendisin görevlendirildiği,

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936

KARAR NO : 2024/2393

yapılan etüt çalışması sonucunda düzenlenen 30/11/2017 tarihli etüd raporunda özetle; "Etüt sahasında 103 ada 28,29,30, 104 ada 1, 105 ada 1, 106 ada 1,2,3,4,6,7,10,11, 108 ada 1, 111 ada 1,2,3,4, 113 ada 1, 115 ada 1,2,3,4,5,6,7, 116 ada 1,2, 125 ada 12, 128 ada 2,8, 130 ada 1,2,3,4,5, 134 ada 1, 135 ada 1,2,3,4,5,6, 137 ada 6,7,8, 138 ada 6,7, 139 ada 24, 148 ada 1,3,5,8,9,10,11,24,25,26,29, 161 ada 1,2, 168 ada 1,2 sayılı parsellerin toplam 21,97 hektar yüzölçümüne sahip Kuru Marjinal Tarım Arazisi (KTA) sınıfında olduğu, toprak derinliğinin 15-30 cm (sığ), ağır bünyeli (killi-tın), eğim yüzdesinin %12-35, topoğrafik durumunun etek ve yamaç arazi konumunda olduğu, orta erozyon, heyelan ve taşlılık sorunu olduğu, arazilerin üzerinin halihazırda boş olduğu, bazı parsellerde uzun süredir toprak işlemeli tarım yapılmadığının üzerindeki bitki örtüsü ve toprak özelliklerinden anlaşıldığı, parsel üzerlerinde yöreye özgü tek ve çok yıllık otsu, odunsu (çalı, böğürtlen, ağaççık vb.) bitki örtüsü bulunduğu, Etüt sahasında 128 ada 1, 125 ada 10 ve 161 ada 3 sayılı parsellerin toplam 3,04 hektar yüzölçümüne sahip alanın Dikili Tarım Arazisi Fındık (DTF) sınıfında olduğu, toprak derinliğinin 15-30 cm (sığ), ağır bünyeli (killi-tın), eğim yüzdesinin %12-35, topoğrafik durumunun etek ve yamaç arazi konumunda olduğu, orta erozyon, heyelan ve taşlılık sorunu olduğu, Etüt sahasında üzerinde zeytin ağacı olduğu tespit edilen 106 ada 12 ve 13 sayılı parsellerin toplam 0,375 hektar yüzölçümüne sahip olduğu, toprak yapısının diğer parsellerle benzerlik gösterdiği, parseller üzerinde bulunan zeytin ağaçlarının bakımsız olduğu budama, yabancı ot çalı mücadelesi, toprak işleme vb. gibi bakımlarının yapılmadığı, zeytin ağaçlarında kabuklarında çatlaklar, çalılışma ve genç sürgünlerde kurumanın mevcut olduğu, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün 03/11/2017 tarih ve E.2768754 sayılı Tarım Arazilerinde Mülkiyet Devrine İlişkin Uygulama Talimatının Dikili Tarım Arazilerinde Dekarda olması Gereken Asgari Ağaç, Ağaççık ve Çalı Sayılarını belirten tabloda Zeytin için 1 dekarda olması gereken ağaç sayısının 28-55 olarak belirtildiği, bu sayı göz önünde bulundurulduğunda 106 ada 12 ve 13 sayılı parsellerde bulunan asaç sayısının olması gereken miktardan daha az olduğu, Bartın ilinde geleneksel ve kültürel zeytin yetiştiriciliği yapılmadığı, söz konusu parsellerde bulunan zeytin bitkisinin ekonomik olarak tarımının yapılmasının uygun olmadığı, gerekli bakımların yapılması halinde bile ekonomik verim alınamayacağı kanaatine varıldığı, bu nedenle söz konusu parsellerin dikili tarım arazisi sınıfında değerlendirilmediği, diğer arazi özellikleri göz önüne alındığında Kuru Marjinal Tarım Arazisi (KTA) sınıfında olduğu kanaatine varıldığı, etüt sahasının, 3083 sayılı Kanun uyarınca Tarım Reformu Genel Müdürlüğü emrine geçen yerlerden olmadığı belirlendiği, yörenin tarımsal potansiyeli ve arazinin yapısı genel olarak değerlendirildiğinde, Etüt sahasında yer alan ve Kuru Marjinal Tarım Arazisi sınıfında bulunan arazilerin zemindeki mevcut konumu ve özellikleri itibarıyla potansiyel olarak, yörede tarımı yapılan bitkilerin ekonomik olarak üretiminin yapılması ve bu ürünlerden yöre ortalamasında veya üzerinde verim alınmasının söz konusu olmadığı, alternatif alanın olmadığı, toprak koruma projesine ihtiyaç olmadığı" değerlendirmelerine yer verildiği; hazırlanan raporun Bartın İli Toprak Koruma Kurulunda görüşüldüğü, Toprak Koruma Kurulunun 07/12/2017 tarih ve 2017/12 sayılı kararı ile 21,97 hektar yüzölçümüne sahip Kuru Marjinal Tarım Arazisi (KTA) ile 3,04 hektar yüzölçümüne sahip alanın Dikili Tarım Arazisi Fındık (DTF) sınıfında bulunan arazilerin Amasra Termik Santral Üretim ve yardımcı tesisleri yapılmak üzere, tarım dışı amaçlı kullanımına nihai karar verilmek üzere dosyanın Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na gönderilmesine oyçokluğu ile uygun görüş kararı verildiği ve dava konusu 25,01 hektarlık alanın tarım dışı kullanım iznine ilişkin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 28/12/2017 tarih ve E.3344454 sayılı işleminin tesis edildiği, diğer taraftan Bartın İli, Amasra İlçesi, Gömü Köyü ve Tarlaağzı Köyü sınırları içinde yer alan Çapak Koyu Mevkiinde "Hema Elektrik Santrali

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936

KARAR NO : 2024/2393

ve Kül Depolama Sahası" projesiyle ilgili olarak ÇED Yönetmeliğinin 14. maddesi kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen 10/10/2016 tarihli "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemi ile Mahkemenin E.2016/2085 sayılı dosyasından açılan davada, 14/07/2017 tarihinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen bilirkişi raporunda; *"...bölgede düz ve/veya düze yakın eğimli, kolayca işlenebilir arazilerin oldukça az olduğu, Amasra'nın yağışlı iklimi ve her daim içinde su bulunan çay ve dereleri, manda yetiştiriciliği için ideal fırsat yaratmakta olduğu, tarımsal üretim için topoğrafik sınırlamalara sahip Amasra bölgesinde iklim özellikle arıcılık için uygun olduğu, Amasra İlçesi'nde hayvancılık küçük aile işletmeciliği biçiminde, birkaç baş hayvan beslenen bir yapı gösterdiği, proje alanında arazilerin sadece %20 kadarının tarımsal üretime uygun olduğu, proje sahası sınırları içerisinde sadece birkaç ailenin geçimini sağlayacak düzeyde tarımsal faaliyet söz konusu olduğu, yapılması planlanan santralin işletme aşamasında oluşacak baca gazı emisyonları arasında asitlenmeye neden olabilecek başlıca kirlenici SO_x ve NO_x emisyonlarıdır. Bununla birlikte, hava kalitesi modellemesinden de görüleceği üzere santralden kaynaklı oluşması tahmin edilen yer seviyesi NO_x ve SO_x emisyonlarının çok düşük olması ve baca gazı emisyonlarının "BYTY"de ve Endüstriyel Emisyonlar Direktifi 2010/75/EC'de belirtilen sınır değerleri sağlayacak şekilde santralin işletilecek olması nedeniyle, santralden kaynaklanacak NO_x ve SO_x birikiminin bölgedeki topraklarda asitlenmeye neden olmasının beklenmediği, termik santral yapılmasının tarımsal ürün deseninde değişmeye neden olmayacağı, bölgenin iklim koşulları çok farklı ürün çeşitlerinin yetiştirilmesine uygun olmadığı"* değerlendirmelerine yer verildiği, bu durumda gerek tarım dışı kullanım izni verilmezden önce hazırlanan etüt raporunda, gerekse Mahkemenin E.2016/2085 sayılı dosyası kapsamında yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen bilirkişi raporlarında tarımsal faaliyetlere ilişkin yapılan değerlendirmeler, alternatif alan bulunmadığı yönündeki tespitler dikkate alındığında, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle **davanın reddine** karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun 12/10/2006 tarih ve 944-7 sayılı kararıyla; Hema Elektrik Üretim Anonim Şirketine, Bartın ili, Amasra ilçesinde kurulacak olan Amasra Termik Santrali üretim tesisinde 12/10/2006 tarihinden itibaren 49 yıl süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca, 12/10/2006 tarih ve EÜ/944-7/732 numaralı üretim lisansı verilmiştir.

Hema Elektrik Üretim Anonim Şirketi, Bartın ili, Amasra ilçesinde kurulacak olan Amasra Termik Santrali projesi hakkında kamu yararı kararı alınabilmesi için Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna müracaatta bulunmuştur.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 26/04/2017 tarih ve 7048-1 sayılı kararıyla; Hema Elektrik Üretim Anonim Şirketine verilen EÜ/944-7/732 numaralı üretim lisansı kapsamında yer alan üretim ve yardımcı tesislerin kurulabilmesi için gerekli olan taşımazların, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19. maddesi gereğince **kamulaştırılmasında kamu yararının bulunduğuna** karar verilmiştir.

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936
KARAR NO : 2024/2393

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 06/06/2017 tarih ve E.28120 sayılı işlem ile; Hema Elektrik Üretim Anonim Şirketine verilen EÜ/944-7/732 numaralı üretim lisansı kapsamında kurulacak olan Amasra Termik Santrali üretim ve yardımcı tesisleri için gerekli olan taşınmaz malların, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun **13. maddesinin 1. fıkrasının (d) ve (f) bendleri gereğince**, tarım dışı amaçla kullanımları hususunda Bartın Valiliğinin görüşününün bildirilmesi istenilmiştir.

Bartın Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından söz konusu taşınmazlar hakkında kamulaştırmaya yönelik kamu yararı kararı alınan alan yönünden etüt raporu hazırlanması için iki mühendisin görevlendirildiği, yapılan etüt çalışması sonucunda düzenlenen 30/11/2017 tarihli etüd raporunda özetle; "Etüt sahasında 103 ada 28,29,30, 104 ada 1, 105 ada 1, 106 ada 1,2,3,4,6,7,10,11, 108 ada 1, 111 ada 1,2,3,4, 113 ada 1, 115 ada 1,2,3,4,5,6,7, 116 ada 1,2, 125 ada 12, 128 ada 2,8, 130 ada 1,2,3,4,5, 134 ada 1, 135 ada 1,2,3,4,5,6, 137 ada 6,7,8, 138 ada 6,7, 139 ada 24, 148 ada 1,3,5,8,9,10,11,24,25,26,29, 161 ada 1,2, 168 ada 1,2 numaralı parsellerin **toplam 21,97 hektar yüzölçümüne sahip Kuru Marjinal Tarım Arazisi (KTA) sınıfında olduğu**, Etüt sahasında 128 ada 1, 125 ada 10 ve 161 ada 3 numaralı parsellerin **toplam 3,04 hektar yüzölçümüne sahip Dikili Tarım Arazisi Fındık (DTF) sınıfında olduğu**, Etüt sahasında üzerinde zeytin ağacı olduğu tespit edilen 106 ada 12 ve 13 numaralı parsellerin toplam 0,375 hektar yüzölçümüne sahip olduğu, söz konusu parsellerin dikili tarım arazisi sınıfında değerlendirilmediği, diğer arazi özellikleri göz önüne alındığında Kuru Marjinal Tarım Arazisi (KTA) sınıfında olduğu kanaatine varıldığı, yörenin tarımsal potansiyeli ve arazinin yapısı genel olarak değerlendirildiğinde, etüt sahası içerisinde yer alan ve Kuru Marjinal Tarım Arazisi sınıfında bulunan arazilerin zemindeki mevcut konumu ve özellikleri itibarıyla potansiyel olarak, yörede tarımı yapılan bitkilerin ekonomik olarak üretiminin yapılması ve bu ürünlerden yöre ortalamasında veya üzerinde verim alınmasının söz konusu olmadığı, alternatif alanın olmadığı, toprak koruma projesine ihtiyaç olmadığı" değerlendirilmelerine yer verilmiştir.

Bartın ili Toprak Koruma Kurulu'nun 07/12/2017 tarih ve 2017/12 sayılı kararıyla; 21,97 hektar yüzölçümüne sahip Kuru Marjinal Tarım Arazisi (KTA) ile 3,04 hektar yüzölçümüne sahip Dikili Tarım Arazisi Fındık (DTF) sınıfında bulunan arazilerin Amasra Termik Santrali üretim ve yardımcı tesisleri yapılmak üzere, tarım dışı amaçlı kullanımının uygun olduğu yolunda görüş kararı verilerek nihai kararı vermek üzere dosyanın Tarım ve Orman Bakanlığı'na gönderilmesine oy çokluğu ile karar verilmesi üzerine, dava konusu 25,01 hektarlık alanın tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görüldüğüne ilişkin Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 28/12/2017 tarih ve E.3344454 sayılı işlemi tesis edilmiştir.

Bunun üzerine bakılmakta olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı" başlıklı **13. maddesinde**, "Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, **dikili tarım arazileri** ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz. Ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla;

(...)

d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plân ve yatırımlar,

(...)

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936

KARAR NO : 2024/2393

(f) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 20/02/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımları,

(...) için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.

Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri dışında kalan tarım arazileri; toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile valilikler tarafından tarım dışı kullanımlara tahsis edilebilir.

(...)

Tarım arazilerinin korunması ve amaç dışı kullanımına dair uygulamaların usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir." hükümleri yer almıştır.

Anılan Kanun'a dayanılarak çıkartılan ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 26/04/2017 tarih ve 7048-1 sayılı kamu yararı kararının verildiği tarih itibarıyla yürürlükte bulunan **Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırılmasına İlişkin Tüzüğün 4. maddesinin 1. fıkrasının (I) bendinde**, "Kamu yararı kararı: Bakanlıklarca yatırım programına alınmış yatırımlar ile insan, toplum ve çevre ilişkilerinde dengeyi bozucu nitelikte olmayan, ekonomik, ekolojik ve toplumsal kayıplar bakımından toplum aleyhine sonuçlar doğurmayan, kişiler ve toplum yararı birlikte gözetilerek **ilgili bakanlık tarafından alınan karar**" olarak tanımlanmıştır.

09/12/2017 tarih ve 30265 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan **Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik'in 3. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendinde**, "Kamu yararı kararı"nın, "Bakanlıklarca yatırım programına alınmış yatırımlar veya insan, toplum ve çevre ilişkilerinde dengeyi bozucu nitelikte olmayan, ekonomik, ekolojik ve toplumsal kayıplar bakımından toplum aleyhine sonuçlar doğurmayan, kişiler ve toplum yararı birlikte gözetilerek **ilgili bakanlık tarafından alınan kararı**" ifade edeceği düzenlenmiştir.

Öte yandan, **6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun** dava konusu işlemin tesis edildiği tarih itibarıyla yürürlükte olan haliyle "**Kamulaştırma**" başlığını taşıyan **19. maddesinde**, "Elektrik piyasasında üretim veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, önlisans ve lisansa konu faaliyetleri için gerekli olan kişilerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi halinde Kurul tarafından kamu yararı kararı verilir." düzenlemesi yer almaktayken, anılan madde, 25/11/2020 tarih ve 7257 sayılı Kanun'un 38. maddesi ile başlığıyla birlikte değiştirilmiştir.

Değişiklik sonrası "**Taşınmaz temini işlemleri**" başlığını alan **19. maddenin** yeni halinde, "(1) Elektrik piyasasında üretim faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemleri ile ilgili olarak; a) Üretim faaliyetinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin önlisans veya lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemler, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine göre Kurum tarafından yürütülür. Taşınmaz temini talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi halinde Kurul tarafından karar alınır. Bu kapsamda alınan kararlar, kamu yararı kararı yerine de geçer ve herhangi bir makamın onayına tabi değildir. " düzenlemesi yer almaktadır.

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936
KARAR NO : 2024/2393

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kamu yararı kararı verecek merciler" başlıklı 5. maddesinde, "Kamu yararı kararı verecek merciler şunlardır:

a) Kamu idareleri ve kamu tüzelkişileri;

1. 3 üncü maddenin ikinci fıkrasında sayılan amaçlarla yapılacak kamulaştırmalarda ilgili bakanlık,

2. Köy yararına kamulaştırmalarda köy ihtiyar kurulu,

3. Belediye yararına kamulaştırmalarda belediye encümeni,

4. İl özel idaresi yararına kamulaştırmalarda il daimi encümeni,

5. Devlet yararına kamulaştırmalarda il idare kurulu,

6. Yükseköğretim Kurulu yararına kamulaştırmalarda Yükseköğretim Kurulu,

7. Üniversite, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yararına kamulaştırmalarda yönetim kurulları,

8. Aynı ilçe sınırları içinde birden çok köy ve belediye yararına kamulaştırmalarda ilçe idare kurulu,

9. Bir il sınırları içindeki birden çok ilçeye bağlı köyler ve belediyeler yararına kamulaştırmalarda il idare kurulu,

(Dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan halleriyle)

10. Ayrı illere bağlı birden çok kamu tüzelkişileri yararına kamulaştırmalarda Bakanlar Kurulu,

11. Birden çok il sınırları içindeki Devlet yararına kamulaştırmalarda Bakanlar Kurulu,

b) Kamu kurumları yararına kamulaştırmalarda yönetim kurulu veya idare meclisi, bunların olmaması halinde yetkili idare organları,

c) Gerçek kişiler yararına kamulaştırmalarda bu kişilerin, özel hukuk tüzelkişileri yararına kamulaştırmalarda ise; yönetim kurulları veya idare meclislerinin, yoksa yetkili yönetim organlarının başvuruları üzerine gördükleri hizmet bakımından denetimine bağlı oldukları köy, belediye, özel idare veya bakanlık." kuralına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

5403 sayılı Kanun ile ülkemiz açısından kıt bir kaynak olan tarım arazilerinin verimli, dengeli ve ekonomik olarak değerlendirilmesi amaçlanarak, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı için birden çok koşulun bir arada bulunması öngörülmüş, bu bağlamda; mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, **dikili tarım arazileri** ile sulu tarım arazilerinin tarımsal üretim amacı dışında kullanılamayacağı, ancak alternatif alan bulunmaması ve sayma suretiyle belirtilen şartların bulunması durumunda; Toprak Koruma Kurulunun uygun görüşü üzerine, Tarım ve Orman Bakanlığınca veya Valiliklerce izin verileceği, belirtilen izin alındıktan sonra imar planı veya imar planı değişikliği yapılarak tarım arazilerinin değişik amaçla tahsis edilebileceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu alanın, kısmen dikili tarım arazisi vasfında olduğunun davalı idarenin

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936

KARAR NO : 2024/2393

tespitleriyle de sabit olduğu görüldüğünden, bu kısma yönelik olarak tarım dışı kullanım izni verilebilmesi için, 5403 sayılı Kanun'un 13. maddesinde sayma suretiyle belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

Nitekim, uyuşmazlıkta da 5403 sayılı Kanun'un 13. maddesinin "**Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plân ve yatırımlar**" bakımından tarım dışı kullanım izni verilmesini düzenleyen (d) bendine göre tarım dışı kullanım izni verildiği görülmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün 20/02/2017 tarih ve E.291974 sayılı Genel Yazısı ile; 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu'nun 12. maddesi ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19. maddesi ile Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna, kamu yararına lüzumkararı alma yetkisi verildiğinin, EPDK tarafından 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na göre kamu yararı kararları yerine geçen lüzum kararlarının, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesi gereğince istenen kamu yararı kararı olarak değerlendirilmesi gerektiğinin belirtilmesi üzerine, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 26/04/2017 tarih ve 7048-1 sayılı kararıyla; EÜ/944-7/732 numaralı üretim lisansı kapsamında yer alan üretim ve yardımcı tesislerin kurulabilmesi için gerekli olan taşımazların, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19. maddesi gereğince kamulaştırılmasında kamu yararının bulunduğu ilişkin kararın alındığı ve dava konusu işlemin de anılan karara dayalı olarak tesis edildiği görülmektedir.

5403 sayılı Kanun'un açık hükmünden de anlaşılacağı üzere, tarım dışı kullanım izni verilebilmesi için aranılan "kamu yararı kararı"nın Bakanlıklarca alınması gerekmektedir.

Bu nedenle, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19. maddesi gereğince alınan kamulaştırmaya esas kamu yararı kararının, 5403 sayılı Kanun kapsamında tarım dışı kullanım izni verilebilmesi için aranan kamu yararı kararı yerine geçemeyeceği açıktır.

Aksi halde, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 5. maddesi kapsamında kamu yararı kararı vermeye yetkili merciler tarafından alınan tüm kamu yararı kararlarının da 5403 sayılı Kanun kapsamında tarım dışı kullanım izni için yeterli görülmesi gerekecektir. Bu durumun da, Kanun'un kamu yararı kararının Bakanlıklarca alınması gerektiği yönündeki açık hükmüne ve amacına aykırı olacağı izahtan varestedir.

Nitekim, Mülga Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırılmasına İlişkin Tüzüğü'nün 4. maddesinin 1. fıkrasının (I) bendinde yer alan ve Bakanlıklar tarafından yetki verilen birimlerce alınan kamu yararı kararlarının da kabul edilmesine imkan tanıyan "...veya açıkça yetki verilen birimler..." ibaresi, Danıştay Onyedinci Dairesinin 22/12/2015 tarih ve E:2015/6020, K:2015/6202 sayılı kararıyla, "*...Kanunda öngörülen projelerin uygulanması konusunda kamu yararı kararının Bakanlık ya da Bakanlar Kurulu dışında farklı kurum yada birimlerce alınabileceğine ilişkin bir hüküm yer almadığı, yetki devri yapılabileceği yolunda da bir düzenleme bulunmadığı görüldüğünden, 4/I bendinde yer alan "veya açıkça yetki verilen birimler" ifadesinde dayanağı Kanuna ve hukuka uyarlık bulunmadığı*" gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Bu nedenle, 5403 sayılı Kanun'un açık hükmüne rağmen Bakanlıklarca alınmış bir kamu yararı kararı olmadan tesis edildiği görülen **dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.**

Öte yandan; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 06/06/2017 tarih ve E.28120 sayılı işlemi

T.C.
ANKARA
BÖLGE İDARE MAHKEMESİ
6. İDARİ DAVA DAİRESİ

ESAS NO : 2024/1936
KARAR NO : 2024/2393

ile 5403 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi yanında (f) bendi de yazılarak dava konusu taşınmazların tarım dışı amaçla kullanımları hususunda Valilik görüşü istenilmiş ise de, 5403 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımlardan bahsedilmekte olup, dava konusu termik santral üretimi ve yardımcı tesisleri yatırımı bu kapsamda olmadığından dava konusu işlemden **bu yönüyle de** hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, davanın reddi yolundaki Zonguldak İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARARIN SONUCU:

AÇIKLANAN NEDENLERLE;

- 1- Davacının istinaf başvurusunun **KABULÜNE;**
- 2- Zonguldak İdare Mahkemesince verilen 12/02/2019 tarih ve E:2018/46, K:2019/137 sayılı kararın **KALDIRILMASINA;** 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45/4. maddesi uyarınca yapılan inceleme sonucunda dava konusu işlemin **İPTALİNE;**
- 3- Aşağıda dökümü yapılan mahkeme, istinaf ve temyiz safhasına ait toplam **989,170-TL** yargılama gideri ile yürürlükteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre **belirlenen 18.000,00-TL** vekalet ücretinin davalı idare tarafından **davacıya ödenmesine,**
- 4- Posta gideri avansından artan tutarın talep edilmemesi halinde kararın kesinleşmesinden sonra Mahkemesince **davacıya iadesine,**
- 5- 2577 sayılı Yasa'nında değişik 46. maddesi uyarınca kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde **Danıştay** ilgili Dairesine **temyiz yolu** açık olmak üzere, 07/11/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

YARGILAMA GİDERLERİ

Mahkeme Safhası (Davacı)	
Başvurma Harcı :	35,90 TL
Karar Harcı :	35,90 TL
Y.D. Harcı :	59,10 TL
YD İtiraz Harcı :	98,10 TL
Vekalet Harcı :	5,20 TL
Posta Gideri :	134,50 TL
TOPLAM :	368,70 TL

İstinaf Safhası (Davacı)	
İstinaf Başvurma Harcı :	121,30 TL
Posta Gideri :	67,00 TL
TOPLAM :	188,30 TL

Temyiz Safhası (Davacı)	
Temyiz Başvuru Harcı:	267,80 TL
Temyiz Karar Harcı :	113,30 TL
Posta Gideri :	51,00 TL
TOPLAM :	432,10 TL
DAVACI GENEL TOPLAM : 9891,00 TL	

A.G.12/11